

บันทึก

เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง
(การปลูกสร้างอาคารสำนักงานเขตการทางกรุงเทพ ในเขตทางหลวงพิเศษ
สายธนบุรี-สมุทรสาคร-สมุทรสงคราม-ปากท่อ)

กรมทางหลวงมีหนังสือ ที่ คด ๐๖๐๖/๖๔๕๕ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ สร.๐๖๐๑/๒๖๔๒ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๓ แจ้งความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้วินิจฉัยว่า กรมทางหลวงมีอำนาจตามกฎหมายที่จะตั้งศูนย์วิเคราะห์และวิจัยเพื่อประโยชน์แก่งานทางและปลูกสร้างอาคารสำนักงานของกรมหลวงเพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาทางหลวง ในเขตทางหลวงพิเศษสายธนบุรี-สมุทรสาคร-สมุทรสงคราม-ปากท่อ ได้นั้น บัดนี้กรมทางหลวงมีความประสงค์จะปลูกสร้างอาคารสำนักงานของกรมทางหลวง คือ สำนักงานเขตการทางกรุงเทพในเขตทางหลวงพิเศษ สายธนบุรี-สมุทรสาคร-สมุทรสงคราม-ปากท่อ โดยเขตการทางกรุงเทพนี้มีหน้าที่รับผิดชอบงานบำรุงปกติ งานบำรุงพิเศษ งานบูรณะงานก่อสร้าง งานจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน งานโรงงานเขตการทาง งานวิเคราะห์และวิจัยงานจราจรสงเคราะห์ งานสำรวจและออกแบบเกี่ยวกับทางหลวงสายต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในเขตควบคุมของเขตการทางกรุงเทพทุกสาย รวมทั้งทางหลวงพิเศษสายธนบุรี-สมุทรสาคร-สมุทรสงคราม-ปากท่อ นี้ด้วย โดยที่การดำเนินการในกรณีนี้เกี่ยวข้องกับคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวข้างต้น กรมทางหลวงจึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า กรมทางหลวงจะปลูกสร้างอาคารสำนักงานเขตการทางกรุงเทพในเขตทางหลวงพิเศษ สายธนบุรี-สมุทรสาคร-สมุทรสงคราม-ปากท่อ ได้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยได้รับฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง) แล้วได้ความว่า กรมทางหลวงจะปลูกสร้างอาคารสำนักงานเขตการทางกรุงเทพเพื่อเป็นสถานที่ตั้งของเขตการทางกรุงเทพ ในบริเวณเดียวกับสถานที่ปลูกสร้างอาคารศูนย์วิเคราะห์และวิจัยเพื่อประโยชน์แก่งานทาง ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณที่ดินที่ได้เวนคืนไว้สำหรับสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์งานทางบรรดาที่ได้จัดไว้ในเขตทางหลวงและเพื่อประโยชน์แก่งานทางของทางหลวงสายนี้ และการปลูกสร้างอาคารสำนักงานเขตการทางกรุงเทพนี้จะไม่เป็นการกีดขวางทางจราจรบนทางหลวงพิเศษสายนี้แต่อย่างใด เพราะสำนักงานดังกล่าวมีทางเข้าออกที่เชื่อมกับ”ทางขนาน”ของทางหลวงพิเศษสายนี้ มิได้เข้าออกสู่ทางหลวงพิเศษโดยตรง

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) จึงเห็นว่า เมื่อได้พิจารณาอำนาจหน้าที่ของเขตการทางกรุงเทพนี้แล้ว ถือได้ว่าเป็นการ

ดำเนินการกิจการที่ทำเพื่อหรือเนื่องในการสำรวจ การก่อสร้าง การขยาย การบูรณะหรือการบำรุงรักษาทางหลวง หรือการจราจรบนทางหลวง อันอยู่ในความหมายของคำวิเคราะห์ศัพท์คำว่า “งานทาง” ตามที่กำหนดในข้อ ๒^๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ฉะนั้น อาคารสำนักงานเขตการทางกรุงเทพมหานครจึงย่อมจะอยู่ในความหมายของคำวิเคราะห์ศัพท์คำว่า “ทางหลวง”^๒ ซึ่งกำหนดไว้ว่า “ทางหลวง”...ให้หมายความรวมถึง...อาคารหรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์งานทาง บรรดาที่ได้จัดไว้ในเขตทางหลวงและเพื่อประโยชน์แก่งานทางนั้นด้วย” เมื่ออาคารดังกล่าวนี้อยู่ในความหมายของ “ทางหลวง” เช่นนี้แล้ว กรมทางหลวงจึงอาศัยอำนาจตามข้อ ๕^๓ และข้อ ๒๒^๔ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ปลุกสร้างอาคารนั้นในเขตทางหลวงพิเศษได้ ประกอบกับข้อเท็จจริงยังปรากฏอีกว่า สถานที่ที่จะปลุกสร้างอาคารสำนักงานเขตการทางกรุงเทพมหานครที่ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกับสถานที่ปลุกสร้างอาคารศูนย์วิเคราะห์และวิจัยเพื่อประโยชน์แก่งานทาง และการปลุกสร้างอาคารสำนักงานเขตการทางกรุงเทพมหานครนี้จะไม่เป็นการกีดขวางทางจราจรบนทางหลวงพิเศษสายนี้แต่อย่างใดเพราะสำนักงานดังกล่าวมีทางเข้าออกที่เชื่อมกับ “ทางขนาน”^๕ ของทางหลวงพิเศษสายนี้มิได้เข้าออกสู่ทางหลวงพิเศษโดยตรง ดังนั้น การปลุกสร้างอาคารสำนักงานเขตการทางกรุงเทพมหานคร กรมทางหลวงจึงย่อมมีอำนาจกระทำได้เช่นเดียวกับการปลุกสร้างอาคารศูนย์วิเคราะห์และวิจัยเพื่อประโยชน์แก่งานทาง

^๑ ข้อ ๒ ในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

“ทางหลวง” หมายความว่า ทางหรือถนนซึ่งจัดไว้เพื่อประโยชน์ในการจราจรสาธารณะทางบก ไม่ว่าในระดับพื้นดิน ใต้หรือเหนือพื้นดิน หรือใต้หรือเหนือสิ่งทรมิตรพ้อยอย่างอื่นนอกจากทางรถไฟ และให้หมายความรวมถึงที่ดิน พืช พันธุ์ไม้ทุกชนิด สะพาน ท่อ หรือรางระบายน้ำ อุโมงค์ ร่องน้ำ กำแพงกันดิน เขื่อน รั้ว หลักสำรวจ หลักเขต หลักระยะ ป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร เครื่องหมายสัญญาณ เครื่องสัญญาณไฟฟ้า เครื่องแสดงสัญญาณเรือสำหรับขนส่งข้ามฟาก ท่าเรือสำหรับขึ้นหรือลงรถ และอาคารหรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์งานทาง บรรดาที่ได้จัดไว้ในเขตทางหลวงและเพื่อประโยชน์แก่งานทางนั้นด้วย

“งานทาง” หมายความว่า กิจการใดที่ทำเพื่อหรือเนื่องในการสำรวจ การก่อสร้าง การขยาย การบูรณะ หรือการบำรุงรักษาทางหลวง หรือการจราจรบนทางหลวง

ฯลฯ

ฯลฯ

“ทางขนาน” หมายความว่า ส่วนหนึ่งของทางหลวงที่ทำหรือจัดไว้ทั้งสองข้างหรือเฉพาะข้างใดข้างหนึ่งของทางหลวงเพื่อใช้เป็นทางจราจรหรือทางเท้า

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^๓ ข้อ ๕ ทางหลวงพิเศษ คือทางหลวงที่ได้ออกแบบเพื่อให้การจราจรผ่านได้ตลอดรวดเร็วเป็นพิเศษ ซึ่งรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดให้เป็นทางหลวงพิเศษ และกรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ขยาย บูรณะและบำรุงรักษา และได้ลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงพิเศษ

^๔ ข้อ ๒๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และทางหลวงสัมปทาน ให้อธิบดีกรมทางหลวงมีอำนาจกำหนดมาตรฐานและลักษณะของทางหลวงและงานทาง รวมทั้งกำหนดเขตทางหลวง ที่จอดรถ ระยะแนวต้นไม้และเสาพาดสาย

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๖๖